Írta: Fidel István
2012. február 13. hétfő, 09:46 - Módosítás: 2013. december 04. szerda, 14:16

Egy kicsiny falu a Börzsöny közepén: SZÜLŐFALUM, PERŐCSÉNY- apró emlékeim a háborútól a hatvanas évekig.

2., A perőcsényi disznótorok



Azért ezzel kezdeném a téli emlékek újraálmodását, mert egy falusi gyereknek azidőtájt valami csodás -de számomra még most is az lenne…- emlékek ébresztője volt, nem utolsó sorban, a falusi emberek akkoriban ezzel biztosították az egész évi legfontosabb kalóriaforrást. Mindig úgy kezdődött, hogy napokkal előtte összetrombitálták a rokonságot, előző este mindenki hagymát meg fokhagymát pucolt, az asszonyok ilyenkor törték össze a legtöbb tányért, a férfiak meg a legtöbb poharat… Reggel aztán, ahogy virradni kezdett, már összegyűlt a meghívott -meg a csak majdnem meghívott, meg a szomszédbeli - férfinép úgy hatan- heten, és hogy a szokásokhoz hűek maradjanak, mindenki bevágott egy-két feles szilvát, némi forraltbor kísérővel. Még egyszer átbeszélték a haditervet, miszerint aki tudja, elkapja a disznó hátsólábát, de ha nem sikerülne, jó lesz az első is, és ha az sem, akkor aki tud, álljon a kiskapuba, hogy ki ne szaladjon az utcára, mert az már a világ csúfsága lenne…

Aztán megkezdődött a hajsza. A kisebb jószágokkal még úgy, ahogy elbírtak a felesek, de egy termetesebb disznó bizony meg-megfutatta a legénységet, no meg gyakran hamarabb került a földre egy-egy hentes, mint a disznó… Hogy az is értse, aki nem falun nevelkedett, a disznó volt az a négy lábon szaladgáló, akit le kellett volna vágni, a hentes meg az a kétlábú, akinek őt le kellett volna vágni…Igaz, a forma szerinti megkülönböztethetőségek nem mindig voltak egyértelműek… Na, de mondjuk, hogy sikerült, és a disznó kifeküdt! Persze ez néha bizony csak látszat volt, mert egyik szomszédunkban a legyilkolás után már a győzelem feletti koccintás volt, a fiatalabbak már a perzselőszalmát is rárakták szegény halottra, s amikor meggyújtották, a szerencsétlen jószágnak rosszul eshetett a hirtelen meleg, mert fülsiketítő visítással elkezdett az udvarban össze-vissza futkározni…

Írta: Fidel István
2012. február 13. hétfő, 09:46 - Módosítás: 2013. december 04. szerda, 14:16

Szóval a mi famíliánkban perzselés előtt egy hatalmas teknőben még meg is forrázták a malacot, így annak könnyen letörölgethető lett a szőre, és olyan tiszta lett, mint egy hamvas gyerekpopsi. A perzselés tulajdonképpen el is maradhatott volna, hiszen most kizárólag forrázott bőrű malacokat eszünk, de magára valamit is adó népség ki nem hagyta volna a perzselés gyönyörűségét, hiszen az volt a disznóvágás sava-borsa, miáltal annyira megsült a disznó bőre, hogy a gyerekek alig várták, fülét vagy farkát kapjanak, amit ott helyben el is fogyasztottak, természetesen kenyér nélkül… Az igényesebb férfinép meg az orr fölötti fejrészből vagy a farok melletti farrészből nyesett magának egy-egy tenyérnyi darabot, amit csak megsózva, centis csíkokra vágva olyan teleszájjal fogyasztott, hogy csak úgy bírta lenyelni, ha közben egy pohár borral fellazította…Persze, ekkor már úgy kilenc óra felé járt és ebédig már nem is ettek mást, mint egy jó nagy adag hagymás sült vért. Aztán aki még mindig bírta, az neki a munkának! Darabolás, osztályozás, hangos nevetgélések meg vezényszavak váltották egymást, no meg közben el-elfáradt a férfinép…

Az ebéd gyorsan lezajlott, legfeljebb másfél-két óra kellett hozzá, mert ekkorra már annyit evett a nép. Maximum egy-két tányér savanyú májaslevest, néhány szelet fokhagymás pecsenyét krumpli körettel meg friss kenyérrel és savanyúsággal, utána egy kis süteménnyel vagy befőttel betakarva, úgyhogy ebből is látható, az ebéd csak amolyan szimbólumként volt megtartva. Aztán ebéd után lett csak igazán feladata a gyerekeknek, mert az ebédből a legjavát –nehogy megszólják az embert- szét kellett hordanunk a távolabbi rokonoknak, szomszédoknak, ismerősöknek.



Azt hiszem megértitek, hogy délután már tényleg nem volt evés, ivás annál inkább. Evés legfeljebb akkor, amikor megabálódtak a hurkának meg a sajtnak való húsok, mint a fej, szív, máj meg ilyesmi… Ezek viszont olyan finomak voltak így aligfőve, hogy a család apraja nagyja vágyakozva várta, mikor ehet már néhány falatkát. Gyorsan megtöltötték a sajtot meg a hurkát, ledarálták a kolbásznak valót, oltári hangzavar közepette megfűszerezték a kolbászhúst, aztán izibe be is töltötték, mert bizony már közelgett a vacsoraidő, és jöttek, szállingóztak már a

meghívott díszvendégek, mint a pap vagy tanító, no meg azok is, akik egyéb elfoglaltságuk miatt nem tudtak vagy nem akartak a munkálkodásban részt venni. A vacsora természetesen a lehető legkímélőbb, biofogásokból állt, úgy mint húsleves aprókockával vagy cérnametélttel, utána főtt hús savanyúsággal, friss kenyérrel. Ezután jött az igazi falusias, disznótoros káposzta sok-sok hússal, majd a minden disznótorok fénypontja: a frissensült hurka és kolbász, körberakva frissensült pecsenyedarabokkal, amit természetesen finom rétessel takartak be, amire saját befőzésű különféle gyümölcsöket nyalogattak.

Így vacsora vége felé volt szokásban, hogy megnemhívott barátok, barátnők, szomszédok, udvarlók, úgy hatan-nyolcan beöltöztek valami rettenetes maskarába, hogy minél nehezebb legyen felismerni őket, aztán irtózatos lármával, zenebonával megszállták a házat és elkezdődött a tizennyolc éven felülieknek szóló műsor, pajzánabbnál pajzánabb versikékkel, amit általában a fiatalabb lányoknál és fiúknál nemcsak mímelt markolászás-tapogatózás kísért, oltári nevetgéléssel tetőzve. Kinél hogyan, de gyakran ez már éjféltájban fejeződött be, aztán elkezdett szedekelődzni a népség, és mindenki hazaindult a háziasszony által becsomagolt kis kóstolóval, hogyha valami oknál fogva elfelejtette volna, hát holnap még felidézhesse mit is evett tegnap…

Mielőtt kérdeznétek:

Ez még csak hat-nyolc évvel volt a háború után, és bizony nagyon szegény volt a nép, de a disznótor olyan szentségnek számított, hogy mindenek előtt lévő ünnepként tisztelték. Amiért ilyen részletesen meséltem el, annak az a legfőbb mondanivalója, lássátok, akkor még az emberek annyira összetartoztak és egymásra voltak utalva -ha nem vettétek volna észre-, hogy egy-egy disznótor nemcsak egy család gyönyörűsége volt, hanem szinte a fél falué, hiszen egyik része ilyen-olyan segítség címén már eleve ott volt a disznótorban, másoknak kóstolót küldtek még az ebédi levesből is!Aztán amikor amazok vágtak (csak így hívták a disznótort), ők is hoztak, így aztán tényleg igaz az a régi mondás, hogy a teljes falu disznótorost evett egész télen…